

"PĒRKONS" AMERIKĀ

"Labu vakar!"

Turneja ilga no 30. augusta līdz 8. oktobrim. Notika 10 koncerti. Paralēli 15 koncerti latviešu namos, kuru pirmajā daļā leva Akurātere dziedāja «Septiņarpus dziesmas ar Veidenbauņa dzeju», otrajā — Edgars Liepiņš savu programmu «Pasmaidi, sirds gaisa kļūs».

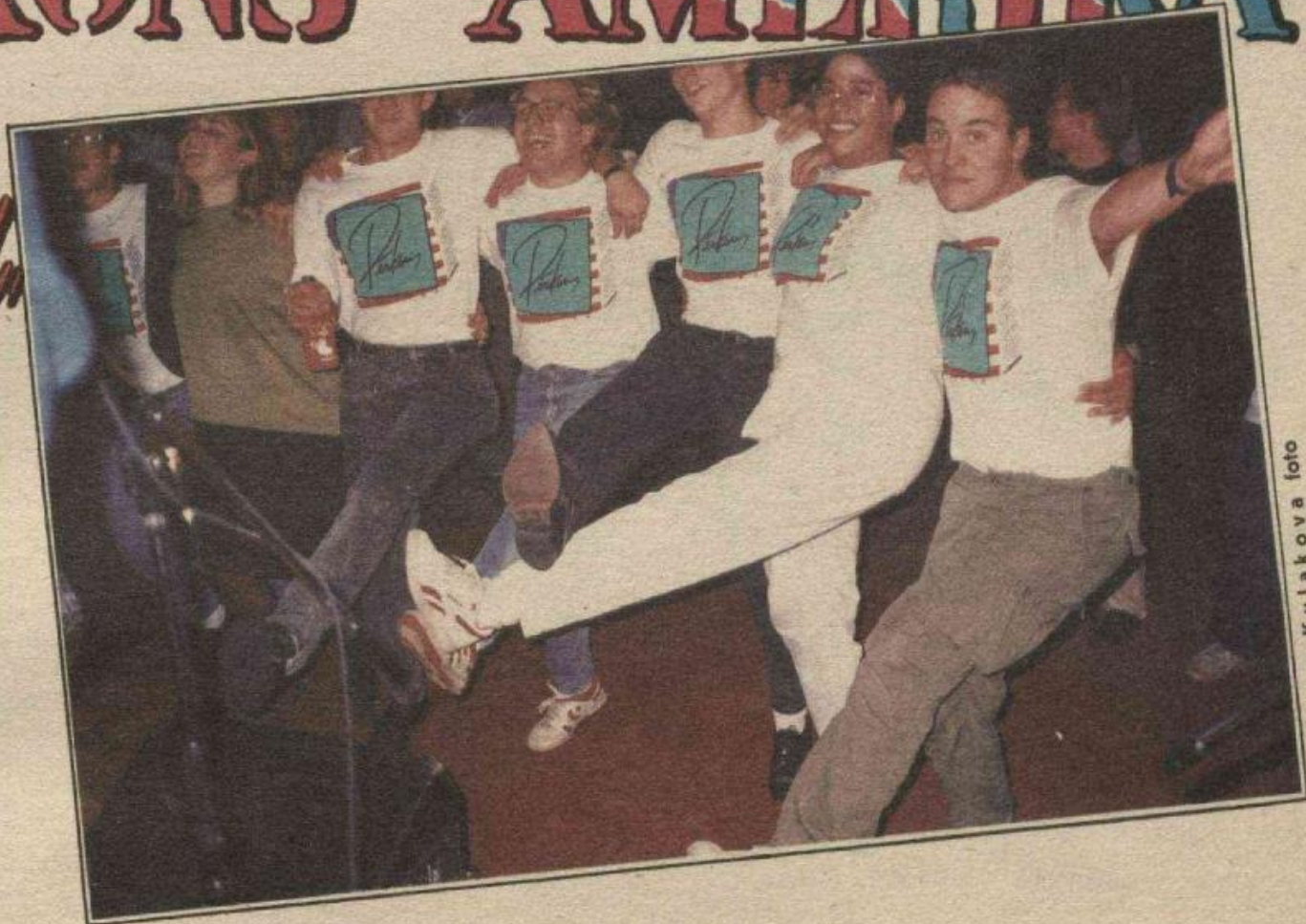
To rīkoja un vadīja Valdis Rozentāls no Mineapoles sadarbībā ar dažiem vietējiem latviešu jauniešiem. Iesaistījās arī ALJA un LNJAK, Gatis un Arnolds no «Akača», līdzī brauca un palīdzēja arī Totis Kadeģis, Roberts Spogis, Spīdola Sneidere un Jānis Taube.

Nobraucām 25 tūkstošus kilometru pa visu Ameriku. Šajā laikā te notika arī The Rolling Stones turneja, taču lielās noslogotības dēļ mums neiznāca apmeklēt nevienu koncertu. Pieņem, ka arī viņiem neizdevās atrast laiku, lai noskatītos kādu no mūsu jūtiem — tādejādi šī vēsturiskā tikšanās vismaz pagaidām nenotika. Toties mūsu skaņu aparātūrā ietilpa divas skandas, kas kādreiz bijušas Stones rīcībā — uz tām bija šiltes ar uzrakstu *Welcome Ladies and Gentlemen — That's Rolling Stones*.

Vis garais ceļojums tika veikts ar busu, kas bija pirktis speciāli šim gadījumam un iekārtots, lai mūsu brauciens notiktu «tā kā turē amerikāņu rokgrupas». Buss patiešām bija izcilis — kādreiz kalpojis kā satiksmes pasažieru autobuss ar līdzīgu iekārtojumu kā «Ikarusam». Tad no tā izmesti visi sēdekļi un vidū salikti sēžamie, kurus iespējams pārtaisīt par divstāvēgām guļvietām. Priekšā un pakājā atpūtas dīvāni ar video, radio un kasešu spēlētājiem, turklāt vēl Valda CD spēlētājs. Tāpat radiotelefonas, ledusskapis, mikroviļņu krāsns, kafijas automāts, labierīcības un Amerikas karte pilnai laimei. Priekšā rakstīts *Smile*, uz sāniem — *Rural America Midwest*. Pēdējā dienā mūsu brīnišķīgā busa motora neizturēja un uzsprāga dažas jūdzes pirms lidostas.

Turneja sākās un beidzās Ņujorkā. Pirmais koncerts bija briesmīgs. Tas bija bezmaksas un notika Ņujorkas — Ņūdžersijas jūrmalā okeāna krastā. Klausījās daži, lielākoties mums pazīstami, latvieši un šad tad tuvāk pieņāca pa kādam nēģerim. Vēl bija daži nejausi klausītāji tuvējā picas paviljonā. Vienīgais priecīgais brīdis — kāda pievilcīga amerikāņu meitene košā peldkostīmā mums izmaksāja dzērienus. Acīmredzot viņai patika.

Pirmais nopietnais koncerts notika Filadelfijas F. C. Dobs klubā. Šo klubu uzskata par Filadelfijas «roka akadēmiju», jo nav nevienas kaut cik plašāk pazīstamas no šejienes nākušas grupas, kura karjeras sākumā nebūtu spēlējusi arī F. C. Dobs. Sajūta bija dīvaina, jo klubs vairāk līdzinājās krodziņam ar kādām 100 vietām. Drusku likās, it kā mēs būtu kāds bāra orķestris, tomēr ar laiku šī sajūta pārgāja, jo vēl dažas reizes nācās spēlēt šādos apstākļos. Šādi bāri-klubī ir Amerikai raksturīgi, un tie radikāli atšķiras no bāriem-restorāniem

Jura Kulakova foto

mūsu pusē. Pirmkārt, tie specializējas uz konkrētu mūzikas stilu — roka, džeza vai vienkārši klavieru bāri. Otrkārt, tiem nav savu patstāvīgu orķestru — ir tikai stacionāra pastiprinotā aparātūra — tā ka mūziķiem jāierodas tikai ar saviem instrumentiem. Ansambļi tiek salikti — parasti katru vakaru cits. Klubs sevi uztur no alkoholisko dzērienu pārdošanas — mūziķi saņem to, kas iekasēts pie ieejas. Parasti ieejas maksa ir pieci līdz desmit dolāri. Spēlēšana šādos klubos — tas ir tradicionālais veids, kā Amerikā (domājams, arī citur Rietumos) grupas sāk savu karjeru. Vispirms kļūst populāras savā pilsētā — fani sāk sekot tām no viena kluba uz otru un gāzt tos apkārt. Tad par to ieinteresējas «skauti» (darbinieki skaņu plašu firmās, kuru uzdevums ir meklēt potenciālas zvaigznes), grupa noslēdz kontraktu ar firmu par plates ierakstīšanu, firma izgādā pāris miljonus reklāmai, un kādu rītu šie zēni pamostas slaveni visā Amerikā.

Tomēr lielākā daļa grupu visu savu mūžu nospēlē šādos klubos, plašāku ievērību tā arī negūstot. Daudziem tas pat izveidojas par īpašu dzīvesveidu, jo cerību iekļūt lielo zvaigzņu kategorijā tīkpat kā nav.

Doma, ka gandrīz visas pasaulslavenās rokgrupas ir sākušas šādā veidā, bija zināms mierinājums. Bet no otras puses — labāk pirmais savā ciemā, nekā otrais Romas impērijā — tā ir atbilde tiem, kas jautājuši, vai mums nesagribējās tur palikt.

Tātad — koncerts F. C. Dobs klubā. Publika — puse latvieši, puse amerikāņi. Mūsu koncerti ar nolūku tika rīkoti amerikāņu klubos un izziņoti vietējā amerikāņu presē — lai varētu atnākt visi latvieši, kas vēlas, bet lai tas būtu pieejams arī amerikāņu publikai. Viens traucēklis gan bija — Amerikā tāpat ir likums, ka personām līdz 21 gadam nepārdod alkoholiskus dzērienus, tādēļ tīpi nevar apmeklēt šādas iestādes. Vēl jāteic, ka tur pārsvarā dzer alu, pie kam diezgan mēreni, un atmosfēra šādos klubos būtiski atšķiras no mūsu restorāniem — cilvēki ir atbrīvoti, omulīgi un labsirdīgi.

Kopumā šis koncerts bija veiksmīgs, un kluba saimnieks beigās teica — kad mēs nākamreiz būsim Amerikā, viņš labprāt redzētu mūs atkal.

9. septembrī — koncerts Priedainē (latviešu īpašumi Ņūdžersijā). Koncerts un ballīte brīvā dabā. Spēlēja arī «Robis un latvieši». Jautrība sīta augstu vilni, īpaši beigās, kad mums pievienojās Gatis un Vidvuds no «Akača».

14. septembris. Cikāga. Todien leva izlēma, ka rīta kross ir fleši tas, kas viņai tobrīd vajadzīgs. Pēc kādām trim stundām Kalniņu ģimene, kuras mājā leva dzīvoja, nosprieda, ka viņa ir nolaupīta, un izsauca policiju. Ātrumā nevarēdami atrast foto, viņi uzlika kaseti ar ierakstu un lika policistiem klausīties, kā leva dzied, lai tie zina, kas jāmeklē. Policijas attieksme bija visnotaļ nopietna un nepagāja ne stunda, kad viss laimīgi beidzās. leva bija apaldījiesies.

Koncerts notika baigākajā ūķī — normales krodziņā, «kur valda smakas asas», kaķis un suns. Te es tiešām sajutu, ka esam Amerikā. Spēlējām kopā ar proletāriskiem pankiem *Oncoming Traffic*. Panki ieradās ar bungām, kontrabasu, ģitāru un balalaiku. Kad bundzinieks sāka uzstādīt bungas, Ikars piedāvāja spēlēt uz mūsējām. Šis atbildēja, ka viņš stipri sīto. Taču, lai arī viņš bija divreiz smagākā svara kategorijā nekā Ikars, izrādījās, ka viņš spēlē samērā maigi — pēc mūsu saprašanas. Impozantākā figūra bija dziedātājs. No skata — Aleksandra Čaka un Fantomasa krustojums. Mūsu iepazīšanās notika diezgan sirsnīgi: — Sveiks! Tu spēlē šovakar!

— Jā. — Ko tu spēlē! — Sintezatorus. — Ā... Mans vārds ir *Stu* [Stjuarts]. — Priecājos. Juris. Un ko tu spēlē! — Es dziedu. — O! Tev ļoti iespaidīga āriene. — Jā, man daudzi to ir teikuši. Bet es gribu ēst. Nāc, iekodīsim tepat pāri ielai.

Pankiem bija kādi pieci fani, kuri visu laiku dejoja, un viens mistisks turks, kas nemiļīgi maistījās pa vidu, grūstījās ar *Stu* un ik pa brīdim kaut ko iebrēca mikrofonā, bet beigās pa-

ziņoja, ka publikā ir *Stu* brālis un mamma, kurai viņš pateicas, ka tā, laidusi šādu delu pasaulē. Izrāde mani uzjautrināja, un es teicu *Stu*, ka ir baigi labi. Savukārt, kad pēc mūsu koncerta viņam bija jautāts, kā patīcis — tas atmetis ar roku: «Ko nu mēs. Viņi taču ir mūziķi!»

Tālāk devāmies uz Rietumkrastu. Pa ceļam iegriezāmies Denverā, lai piedalītos Silvijas un Arnolda Kārķlu kāzās (salaulāti viņi tika jau vasarā Rīgā — «Akača» Latvijas turnejas laikā, šis bija svinības Amerikā). Ļoti dīvaina sajūta — piedalīties latviskās kāzās Amerikā. Bija gan mičošana, gan apdziedāšanās.

21. septembris — koncerts Losandželosas *Ataman's Club*. Šo klubu irē pirms 13 gadiem no Rīgas izbraucis ebrejs, un tas ļoti atgādina vidēji greznu stajinlaika padomju restorānu. Saimnieks stāstīja, ka te esot spēlējuši *Guns'n'Roses*, *Billy Idol* un vēl dažas slavenības, to skaitā Mihails Bojarskis un Edīte Pjeha. Pāris dienas nedēļā tur ir krievu virtuve un spēlē krievu orķestris. Losandželosa vispār esot raksturīga ar to, ka tur salīdzinoši daudz padomju krievu un ebreju emigrantu.

Vienvakar paliku pie Arnolda kolēģiem no amerikāņu grupas *Sleep Of Reason* — Toma un Džona. Džons ir beidzis saksofona klasi Ņujorkas konservatorijā, dažus gadus spēlējis ar slavenajiem *Monkees* un vēl šur tur, sapelnījis naudu, tagad studē tieslietas, jo necer, ka mūzika varētu būt stabils darbs. Par spīti tam, ka Toms strādā par redaktoru milzīgajā skaņu plašu firmā «Warner Bros», viņi joprojām nav tikuši pie plates kontrakta. Vienīgais *Sleep Of Reason* disks ierakstīts par pašu naudu sevis reklamēšanai, tāpat arī kasete.

24. septembris — koncerts Sanfrancisko *Townsend* klubā. Tur kādreiz bijusi noliktava, tagad diskotēka. Iekārtojums atturīgs, bet elegants. Ietilpība — 500 līdz 800 cilvēku. Šo klubu sarunā Alda Staprāne ar savu draudzeni Annu, kas mūs arī nointervēja Kalifornijas universitātes raidstacijā KALX [dzīva intervija ar muzikāliem iestarpinājumiem stundas garumā].

Pēc pārraides uz studiju bijuši 3 amerikāņu telefonzvani ar jautājumu, kur un cikos šamie spēlēs. Necerēta atsaucība.

Pirms koncerta aizbraucām uz ostmalu iedzert kafiju. Te pienāk kāds vīrs hipija izskatā un jautā: «Vai esat latvieši!» Mums uznāk smieklu lēkme. Satikt latvieti noplukušā Sanfrancisko ostas krodziņā tomēr ir pārāk negaidīts pārsteigums. Viņš stādās priekšā — Jānis — un piedāvājas mūs pavizināt ar savu jahtu, kas tepat noenkurota.

29. septembris — Mineapolē. Spēlējām klubā, kurā esot uzstājies Ringo Stārs. Ļoti jaudīga aparatūra — tiešā skandu tuvumā lielās bungas sitiens gāž no kājām. Pēc mums vietējā *heavy metal* grupa. Dziedātājs vājš gan tiešā, gan pārnesta nozīmē — muzikāli tiešām nekas pārsteidzošs — «Opus Pro» spēlē daudz labāk. Toties vizuāli — pasaules klase, pie mums šajā jomā vēl valda liela atpalcība.

Kādu brīdi paklausījāmies, tad braucām uz vakarēšanu pie Valda Rozentāla — naktī tur ieradās arī kluba skaņu vīri un stāstīja, ka drīz pēc mūsu aiziešanas krodziņš palicis galīgi tukšs. Glaimojoši bija dzirdēt, ka amerikāņi ir sajūsmā par levas dziedāšanu un Leona ģitāras spēli — vietējie metālisti pat esot pētījuši, ko un kā viņš dara.

1. oktobris — vēlreiz koncerts Čikāgā. To sarīko Olīta Kīna — māksliniece profesionālā videofirmā. Viņai bija ļoti patikusī «Pērkona» iepriekšējā uzstāšanās Čikāgā un viņa nolēma sarīkot mums koncertu visaugstākajā līmenī. Kopā ar vīru — advokātu Juri Kīnu Olīta ziedoja daudz laika un pūļu, lai tas izdotos. Paldies!

Tikā sarunāts viens no elegantaĶājiem Čikāgas klubiem — *Park West*. Ar galerijām — apmēram 700 vietu. Labākā aparatūra, kādu jebkad bijām redzējuši. 20 kilovatu jauda, 48 kanālu pulsts, 20 vienādas 1 kw skandas bez ruporiem — skaņa nav apdullinoša, bet ļoti dzidra un sulīga — kā ieraksts caur augstvērtīgu stereoaparāturu. Turklāt šeit bija apmaksātas tiesības ierasties publikai no 14 gadu vecuma, bet mums pasūtīts balts septiņvietīgs «Cadillac» limuzīns ar melnu šoferi, lai piebrauktu pie kluba «kā amerikāņu rokzvaigznes». Publika uz ielas mūs sagaidīja ar ovācijām, tūlīt klāt bija arī *security guards*, kas mūs pavadīja uz grimētavām.

Koncertu ievadīja Alberta Legzdīņa (Čikāgas piecītis) uzruna, kuras beigās viņš iemācīja amerikāņiem skandēt «Labu vakar — Pērkons!». Tad bija mūsu kārtā. Spēlējām trīsreiz pa 45 minūtēm gan jaunākās, gan visjaunākās, gan visvecākās dziesmas. Rezultātā vietējo skaņas vīru atzinums — labākā grupa no Austrumeiropas (līdz šim tur esot viesojušās grupas no Ungārijas, Polijas, Krievijas).

2. oktobris — koncerts Kalamazū. Lūk, ko par to rakstīja «Kalamazoo Gazette»: «[...] Grupas jaunākais materiāls ir sarežģītāks un sauca atmiņā angļu ārtroka grupas (*Yes, ELP, Genesis*), bet neskanēja pompozi vai vecmodīgi, kaut, lūkojoties uz viņu divainajiem tērpiem, to varētu sagaidīt. Agrākajās dziesmās vairāk samanāmas Rietumu ietekmes ar stipru blūza (latviešu blūzs!) pamatu. Dziesmu raksturu noteica tas, kurš no trim solistiem bija pie mikrofona. Ieva Akurātere ir trausla sieviete ar lielu, spēkpilnu operas vibrato, kas var saukt eņģelus lejā no debesīm.

Raimonds Bartaševics izskatās kā latviešu *David Byrne* (no *Talking Heads*. — J. K.). Viņa vingrais, slaidais ķermenis kustējās asi un ritmiski, viņš dziedāja kā tradicionālie rokeri, balansējot starp pārliecību un teatrālismu.

Nauri Puntuli viņa «GQ» (vīriešu modes žurnāls. — J. K.) tipa āriene darīja par neapšaubāmu favorītu daudzu publikas sieviešu vidū. Viņa dziesmās bija čukstošs, seksuāls materiāls, bet viņš parādīja arī pārsteidzoši spēcīgu operas tenoru, kas ļoti labi iedērojās dažās no satīriskajām dziesmām.

Instrumentāli viņi arī nebija sliņķi — ģitārists Leons Sējāns ir ekspresīvs mūziķis, labi skolojies Rietumu paraugos. [...] Valodas barjera bija, bet ne būtiska. Kulakova dziesmu pietiekumi gan bija grūti saprotamā angļu valodā. Taču publikā daudzi saprata dziesmu vārdus un varēja pārtulkot pārējiem. [...]

5. oktobris. Neparedzēts koncerts Toronto. Daudziem šķita dīvaini, ka pasaules lielākajā latviešu centrā nav ieplānota «Pērkona» uzstāšanās. Beigu beigās tā notika visai īpatnēji — pēc levas un Edgara koncerta. Pie skatuves vietas ieņēma jauniešu pulciņš ar Juri Vinteru (ex-«Ludvigs dzird») priekšgalā, kas mūs dedzīgi atbalstīja, savukārt zālē pie galdiņiem sēdēja dāmas un kungi cienījamā vecumā. Jācer vismaz, ka viņiem bija interesanti.

7. oktobris — pēdējais koncerts notika kādā Monreālas viesnīcā LNĶAK (Latviešu nacionālā jauniešu apvienība Kanādā) kongresa laikā. Tas beidzās ar varenu «Gandrīz tautasdziesmas» atskaņojumu, piedaloties arī Valdim, Totam, Robertam, Jānim un Spīdolai.

Viens no galvenajiem secinājumiem, ko no tā visa guvām: jāšaubās, vai tur kādu var interesēt sliktā angļu valodā dziedoši latvieši, drīzāk nacionālais roks un citu veidu un žanru nacionālā kultūra augstā līmenī. Jābūt lepniem.

JURIS KULAKOVS

